

DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1496>

Geliş Tarihi: 25.11.2018

Kabul Tarihi: 27.12.2018

GİRESUN İLİ ESPIYE İLÇESİ MESKÛN YER ADLARI ÜZERİNE BİR İNCELEME¹

Serdar BULUT* - Mustafa ORAL - Osman ALBAYRAK ***- Cihat BIÇAKCI******

Öz

Yer adlarının veriliş şeklini, anlamını ve geçirmiş oldukları değişimi inceleyen bilim dalı olan toponomi (toponymie) ülkemizde pek çok alandan araştırmacıların ve konuya ilgi duyanların üzerinde çalıştığı bir disiplindir. Tarih, coğrafya ve özellikle edebiyat gibi çeşitli disiplinlerden pek çok araştırmacı bugüne kadar Türkiye toponomisi hakkında ulusal ve uluslararası çapta çeşitli eserler ortaya koymasına rağmen yer adlarının incelenmediği yörelerin sayısı bir hayli fazladır. Bu tür çalışmaların sayısının artırılması; ülkemizin tarihini canlı tutmak ve kültürel değerlerini korumak adına kanıt niteliğinde olacaktır.

Giresun'un büyük ve tarihi ilçelerinden olan Espiye'nin yerleşim halinde olan 28 köyü ve mahalleleri bulunmaktadır. Bu yerleşim yerlerinin hepsinin kendine has isimleri mevcuttur. Geçmiş dönemlerde farklı medeniyetlere ve farklı kültürlere ev sahipliği yapmış olan ilçedeki yer adlarının isimleri eski yıllarda değişik şekillerde kullanılmış ve günümüze ulaşmıştır. Yer adları yörede yaşayan insanların tarihinden, kültüründen ve etnik kimliğinden izler taşımaktadır. Bu sebeple Türkiye sınırları içindeki yer adlarının şifrelerinin çözülmesi önemlidir. Çalışmada Espiye ilçesi yerleşim yeri adları leksik-semantik özellikleri ile yapı ve köken yapılarına göre farklı şekillerde analiz edilecek ve gruplandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Giresun, Espiye, Yer Adları, Toponomi, Meskûn Yer Adları

¹ Bu çalışma Giresun Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir. Proje No: EĞT-BAP-A-160317-60.

* Doç. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Alanya/ANTALYA.

** Prof. Dr., Aksaray Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, AKSARAY.

*** Öğr. Gör., Giresun Üniversitesi TÖMER, GİRESUN.

**** Öğr. Gör., Giresun Üniversitesi TÖMER, GİRESUN.

A REVIEW ON INHABITED PLACE NAMES OF ESPIYE DISTRICT OF GİRESUN

Abstract

The discipline that examines the way in which names are given, the meaning and the change they have undergone are called toponomy. Toponymy is a discipline where researchers and interested people from many fields work in our country. Although many researchers from various disciplines such as history, geography and especially literature put forward various works about the Turkish toponomy at the national and international scale the number of places where place names are not examined so far is quite high. Increasing the number of such studies; it will be proof to keep the history of our country alive and to preserve its cultural values.

Espiye, one of the largest and historical districts of Giresun, has 28 settled villages and neighborhoods. All of these villages have their own names. Names of places in the district that have hosted different civilizations and different cultures in previous periods used in different ways in the past years and has reached today. The names of the place bear signs of the history, culture and ethnic identity of people living in the area. This is why Turkey decode the place names within its borders is important. In our study, the names of settlements of Espiye district will be analyzed and grouped in different ways according to their forms of establishment.

Key Words: Giresun, Espiye, Place Names, Toponymy, Residential Place Names

Giriş

İnsanlar geçmişten günümüze çevresindeki nesne, bitki, hayvan vb. her şeye belli bir ad vermiştir. Adlar bu özellikleriyle varlıkları birer özel nesne durumuna getirirler. “Ad; bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim, nam” (TS: 23) olarak tanımlanmaktadır. Ad ve adlandırma her türlü varlığı birbirinden ayırmaya yaradığı için insanlık tarihi kadar eskidir.

Ad ve adlandırma ile ilgilenen bilim dalının genel adı adbilimdir. Adbilim kısa tanımıyla; nesnelere ve kavramların, kısacası çevremizde gördüğümüz ve algıladığımız her şeyin adıyla ilgilenen bilim dalıdır. (Sakaoğlu, 2001: 9). “İnsanlar hem kendi adlarının hem de yer adlarının ne zaman ve nasıl meydana geldiğini, manasının ne olduğunu merak ederek, önce kendi adını, daha sonra da yaşadığı bölgedeki coğrafi adları bu manada hep sorgulamıştır.”

(Şenel, 2013: 39). İnsanlar tarafından bu denli önemli olan kişi adları ve yer adları adbilimin içinde yer alan türlerdir.

Kişi ve yer adlarını içinde barındıran Türk adbiliminin en önemli sorunu, bu alanda yapılmış kapsamlı teorik çalışmaların bulunmamasıdır. Dünya diltçiliğinde yaklaşık iki yüz yıllık, Türkiye diltçiliğinde ise neredeyse yüz yıllık geçmişi olmasına rağmen, ülkemizde adbilimin teorik yönünü ele alan, onun çerçevesini çizen, bu alandaki terimleri Türkiye adbilimine kazandıran, sınıflandırma sorunlarına eğilen bir çalışma ne yazık ki yapılmamıştır. Uygulama çalışmalarında görülen terminoloji eksikliğinin ve yöntemsizliğin temel sebebi de budur. Türk Dil Kurumu yayınları arasında 2001 yılında çıkan ve Saim Sakaoğlu (Sakaoğlu, 2001) tarafından hazırlanan Türk Ad Bilimi isimli çalışma, Türk adbilimi konusunda yazılmış ilk kitaptır. Ancak, bu çalışma, adbilimin yukarıda ifade ettiğimiz teorik yönünü araştırmaktan çok Türkiye’de yer adları ve kişi adları üzerine yapılan çalışmalar ve bu çalışmaları yapan şahıs ve kurumlar hakkında bilgi vermeye yöneliktir. Bu sebeple kitap, Türk adbilimindeki teorik eksikliğini gidermekten uzaktır (Şahin, 2015: 5). Bu eksikliği gidermek üzere kaleme alınan en önemli çalışma İbrahim Şahin (Şahin, 2015)’in Adbilim isimli eseridir. Yazar bu eserde adbilimin çerçevesini çizmiş ve hem yöntem hem de sınıflandırma noktasında adbilime önemli bir ivme kazandırmış ve adbilimin önemli bir eksikliğini ortadan kaldırmıştır.

Adbilimin en önemli alt dalı olan yer adı bilimi veya yeradbilimi olarak bilinen yer adları, bir yerin günümüze ve geçmişe ait bazı coğrafi özelliklerini ortaya koyan en önemli unsurlardan birisidir. Yer adı bilimi Türkçe Sözlük’te: “Yer adlarını inceleme konusu edinen dil bilimi dalı, toponomi” (TS: 2578) şeklinde tanımlanmaktadır. Yer adı bilimi, Fransızca *toponymie* kökeninden gelmektedir. “Yunanca ‘topos’ (yer) ve ‘onoma’ ya da ‘onima’ (ad) kelimelerinden ortaya çıkan toponomi (İsayev, 1977: 13) ilminin araştırma konusu ve malzemesi toponimler; yani yer adlarıdır” (Şahin, 2007: 13). Yer adları, ilgili olduğu milletin dilinden, tarihinden ve kültüründen izler taşırlar. Bu nedenle yer adı bilimi kapsamında yapılan veya yapılacak olan çalışmaların değeri büyüktür.

Yer adları sıradan sözler değildir. Hepsinde gizli bir anlam vardır. Bu anlam çözüldükçe bölgenin tarihi, siyasi, ekonomik vb. birçok gerçeği aydınlanmış olur. Basit anlamda arazinin toprak ve bitki örtüsü, hayvan çeşitleri, tabii kaynakları ile ilgili bilgiler elde edilebilir. Bunun yanı sıra yer adlarında bölgeye yerleşmiş oymak, aşiret ve cemaatler ile ilgili; meydana gelmiş tarihi olaylara, bölgede yaşamış ünlü kişilere ve halk kahramanlarına ait bilgileri bulmak da mümkündür. Aynı zamanda dilin tarihi gelişimi de yer adları

üzerinden takip edilebilir. Dilin bazı tarihi şekilleri, kullanımları yer adlarında bozulmuş olsa bile hala yaşamaktadırlar (Yavuz ve Şenel, 2013: 2241-2242). Bu özelliğinden dolayı yer adı bilimi tüm dünyada önemli çalışmaların yapıldığı bir alan olarak karşımıza çıkar.

Dünyada yer adı bilimi dalında yapılan çalışmalar bir hayli yol almışken, Türkiye’de yapılan çalışmalar daha çok yenidir. Yer adı bilimi çalışmaları Avrupa’da 1900’lü yılların başında başlamıştır. Bu dönemde Avrupa’nın farklı ülkelerinde bu alandaki çalışmaların artması toponimi adı verilen ayrı bir bilim dalını ortaya çıkarmıştır. Birçok Avrupa ülkesinde örneğin Fransa’da Houze, Quicherat, Cocheris, Auguste Longnon; Belçika’da A.Vincent, Carnoy, Vannerus; İsviçre’de Ernest Muret, Aebicsher, Hubschmied; İtalya’da Battisti, Bertoldi, Bertoni, Olivieri; İspanya’da Griera, Montolui; Almanya’da P.Skok, Kaspers, H.Gröhler, Gamillscheg isimli araştırmacılar tarafından toponimi çalışmaları yapılmıştır (Telli, 2018: 511). Türkiye’de ise yer adı bilimi üzerine ilk çalışmalar Cumhuriyetin ilanı ile başlamış ve sonrasında artarak devam etmiştir. Bu dönemdeki ilk çalışmaları başlatanlar arasında Hasan Eren, Fuat Köprülü, Sırrı Üçer, Ahmed Naci, H. Nihal, Mesud Koman, Refet İşıtman, Mehmet Şakir gibi isimleri sayabiliriz.

Türkiye’de yeradbilimi alanında uygulamaya yönelik çalışmalar, 1920’li yıllarda başlamıştır. Yapılan ilk çalışmaların o döneme ait bazı siyasi endişelerle, daha çok Türk boy adlarının izlerini aramaya yönelik makaleler (bilimsel ifadeyle etnotoponim, daha özeld e etnooykonim makaleleri) olduğu görülmektedir. Sonraki dönemlerde biraz daha genişleyerek her türlü yerleşim adının (orun ‘oykonim’ adlarının) araştırmalara konu olduğu, bu çerçevede belirli bir bölge esas alınarak o bölgedeki bazı yeradlarının seçilip anlam özelliklerinin araştırıldığı gözlenmektedir. Bu ilk çalışmalardan itibaren yeradı teriminin daha çok yerleşim adlarını ifade etmek için kullanıldığı, ancak bazı araştırmalarda önemli akarsu ve dağ adlarını da kapsadığı görülmektedir. Hâlbuki yeradı terimi çağdaş anlamda, *orunadı (oykonim)*, *dağadı (oronim)*, *suadı (hidronim)*, *bağadı (agroonim)*, *eladı (horonim)*, *ormanadı (drimonim)*, *yoladı (dromonim)* gibi her türlü yeradı türünü kapsayan bir terimdir. (Şahin, 2015: 11). Bu durumun bilinmemesi hem terimin doğru anlaşılmasına hem de malzemenin doğru şekilde derlenememesine yol açmaktadır.

1984 yılında Ankara’da yapılan “Türk Yer Adları Sempozyumu” ile beraber yer adlarının gerçek manada ne ifade ettiği anlaşılmaya başlanmıştır. Geçmişte yapılan öncü çalışmaların devamı niteliğindeki bu sempozyumdan sonra “günümüze kadar yapılan çalışmalara genel olarak baktığımızda Hasan Eren (Eren, 2010), Doğan Aksan (Aksan, 1974), Özcan Başkan (Başkan, 1970),

Tuncer Gülensoy (Gülensoy, 1995), Recep Albayrak (Albayrak, 2004), Levent Kurgun (Kurgun, 2002), Mustafa Şenel (Şenel, 2013) ve İbrahim Şahin (Şahin, 2007)'in çalışmaları ile geçmişte yapılmış birkaç çalışma ve yakın tarihlerde yazılan yüksek lisans/doktora tezleri dışında Türkiye’de yer adları üzerine yeterli çalışma yapılmamıştır dense de (Albayrak, 2012: 2) özellikle son yıllarda Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) kapsamında üniversitelerin yer adları konulu projeleri desteklemesiyle beraber çalışmalar yeniden ivme kazanmaya başlamış ve yukarıdaki isimlere Osman Albayrak, Muhammed Kemaloğlu, Feridun Tekin, Samet Cantürk, Burak Telli, Serdar Yavuz, Erhan Aydın gibi isimler eklenmiştir. Bu çalışmaların artarak devam etmesi yer adlarının kaybolmadan veya değişmeden kayıt altına alınarak incelenmeleri adına son derece büyük öneme sahiptir. Çünkü “zamanla nasıl ağız özellikleri kaybolabiliyorsa yer adları da her ne kadar halk ağzındaki adlandırmaları çok değişmese de resmi adlandırmaları zamanla değişerek asıl adlar kaybolabilmektedir” (Telli, 2018: 511). Örneğin Cumhuriyet döneminde Türkiye’de ismi değiştirilen köylerin sayısı 12 binden fazladır. Bir başka ifade ile ülkemizdeki köylerin kaba bir değerle % 35 kadarının ismi değiştirilmiş durumdadır. İsim değiştirme işlemleri yapılırken en çok dikkat edilen özellik Türkçe olmayan yahut olmadığı düşünülenler ile karışıklığa sebep olan isimlerin öncelikle ele alınması ve değiştirilmesidir. 1957 yılında kurulan “Ad Değiştirme İhtisas Kurulu”, 1978 yılına kadar aralıklarla çalışmalarını sürdürmüştür. Bu süre içerisinde ilgili komisyon tarafından yaklaşık olarak 75 bin yerleşme adı incelenmiş ve bunlardan 28 bin kadarı değiştirilmiştir. Yine aynı kurul, 1965-1970 ve 1975-1976 yılları arasında tabii yer adlarını değiştirmeye dönük çalışmalar da yapmıştır, bu çalışmalar sonucunda da 2000 kadar yer adı değiştirilmiş ve bunlar bir kitap halinde yayınlanmıştır (Tunçel, 2000: 27). Bu sebeple yeradbilimi çalışmaları artarak devam etmelidir.

Yer adı bilimi, diğer bilim dallarıyla ilişkisi kaçınılmaz olan bir alandır. Özellikle disiplinlerarası çalışmalarda yeradbilimi önemli bir yere sahiptir. Arkeoloji, coğrafya, dil, halkbilimi, tarih, coğrafya, antropoloji ve sosyoloji, yeradbiliminin en çok etkileşimde bulunduğu bilim dallarıdır. “B. E. Budarav disiplinler arası bu ilişkiyi “Birçok ilimle ortaklaşa çalışan toponomi dilbilimsiz lal, tarih ilimsiz köksüz, coğrafya ilimsiz ise mekânsızdır” (Memmedov, 1993: 7’den Akt. Yavuz ve Şenel, 2013: 2242) cümleleriyle dile getirmektedir. Yeradbilimi dil araştırmaları için de önemli dil malzemeleri olarak karşımıza çıkar. Dilin söz varlığı içerisinde önemli bir yeri olan yer adları, yapı ve köken özellikleri ile leksik-semantik özellikleri bakımından dilbilimciler için çalışma alanı haline gelmiştir (Telli, 2018: 511). Çünkü yer adları her şeyden önce morfolojik ve fonetik kurallara dayanan bir kelimedir. Özellikle dilbilimciler

yer adlarına bu sebepten dolayı daha fazla eğilmelidirler. Yer adlarıyla ilgili dilbilimcilerin üzerine durmaları gereken en önemli noktalardan birisi de hiç şüphesiz yer adlarının köken yapısıdır. Köken yapıları yer adlarının geçmişle olan bağımlı ortaya çıkarmak açısından kıymetli veriler içermektedir. Fakat Açıknel (Açıknel, 2003) yer adlarıyla ilgili yapılan çalışmalarla ilgili olarak “daha çok modern yer adları kılavuzları esas alındığından günümüz yer adlarının tarihi kökenleri üzerinde fazla durulmamıştır. Ayrıca kronik tarih kitapları, seyahatnameler, arşiv malzemesi (defter ve belgeler) şer’iyye sicilleri ve benzeri, kıymetli haiz kaynaklar, Türkiye yer adları konusunda tam olarak seferber edilememiştir. Bu tarihi kaynakların sadece bir kısmı, bazı araştırmacılar tarafından incelenmiştir” (Açıknel, 2003: 182) demektedir. Kökenle ilgili araştırmaların yer adlarına dâhil edilmesi bu sebeplerden ötürü önemlidir.

Ülkemizde yer adları hakkında bilimsel çalışmaların azlığı ve yetersizliği konunun uzmanları tarafından sürekli dile getirilmektedir. Bu alanda istenilen seviyeyi yakalayabilmek için “Türk Yer Adları Sempozyumu” vesilesiyle Prof. Dr. Doğan Aksan tarafından bir proje önerisi ortaya konmuştur (Aksan, 1984). Bu öneriye göre, dilci-tarihçi-arkeolog işbirliği ile önce arşiv ve kütüphanelerde bulunan her türlü malzemenin derleme-tarama ameliyesinden geçirilmesi, ardından Türkiye yer adları sözlüğünün oluşturulması gerekmektedir (Açıknel, 2003: 182).

Bu çalışmada Çepni yerleşiminin merkezi konumundaki Giresun ilinin Espiye ilçesi meskûn yer adları üzerinde durulacaktır. Meskûn sözcüğü Türkçe Sözlük’te; “1. İnsan oturan, şenlenmiş (yer); 2. Yurt edinilmiş (yer)” (TS: 1662) biçimlerinde geçmektedir. Bu tanımdan hareketle çalışmamızda meskûn yerler yani sadece insanların yerleşim yeri olarak kullandığı yer adları üzerinde durulacaktır. İnsanların yaşamadığı dağ, ova, tarla, akarsu, yol, mağara, köprü gibi yer adları bu çalışmanın dışında bırakılmıştır. Fakat yazları kısa bir süre de olsa insanların hayvanlarıyla beraber yaşadığı yayla adları çalışmamıza dahil edilmiştir. Meskûn yerlerle alakalı yapılan en ayrıntılı çalışma İçişleri Bakanlığı tarafından 2 cilt olarak hazırlanan “Türkiye’de Meskun Yerler Kılavuzu” (İçişleri Bakanlığı, 1946) isimli çalışmadır. Meskûn yerlerle alakalı yapılan diğer önemli çalışma yine İçişleri Bakanlığı’nın hazırladığı “Köylerimiz” (İçişleri Bakanlığı, 1968) isimli çalışmadır. Harun Tunçel, Köylerimiz isimli eseri temel alarak “Türkiye’de İsmi Değiştirilen Köyler” (Tunçel, 2000) isimli bir makale de kaleme almıştır. Meskûn yerler bu manada yeradbilimi içerisinde en önemli yeri edinmektedirler.

Çalışmaya konu olan Giresun ili Espiye ilçesinin, tarihi ve sosyal özelliklerine bakılacak olursa bölgede önemli bir yere sahip olduğu görülür. Geçmişten günümüze önemli bir yerleşim yeri olarak kabul edilen Giresun ilinden “Arhavi’ye kadar uzanan 24 Oğuz boyundan biri olan ve Türkiye, Azerbaycan, Irak, Türkmenistan ve Gagavuz Türklerinin ataları kabul edilen Çepniler, yörenin coğrafyası ve tarihine damgalarını vurmuş durumdadırlar. Yörede birlikte yaşama ekonomik ilişkileri, toplumsal yaklaşımları desteklemiş, bunun sonucu olarak da birçok Türk nüfusu Rumca’yı öğrenmiştir. O halde, yörede Rumca konuşan insanları sadece ve sadece Rum kökenli olarak kabul etmek önemli yanlışlıklara yol açabilir. İran’dan çıkarıldıktan sonra, Faruk Sümer’ (Sümer, 1980)’in tespitlerine göre Çepniler’den yüz bin kişilik bir kitlenin Doğu Karadeniz bölgesine gelerek Tirebolu, Görele ve Vakfikebir yörelerine yerleştikleri bilinmektedir. Bu yörelerde, Oğuzların koyunlarına “Çepni Koyunu”, beşiklerine de “Çepnilerin Beşiği” denildiği yaygın olarak bilinmektedir. Bu tür değerlendirmeler -başta Of olmak üzere- Çepni kültür sahalarının Türklüğünü gösteren önemli kanıtlardır” (Özmenli, 2016: 531). Çepni Türklerinin önemli yerleşim yeri olan Giresun’un adına bakacak olursak “şehrin adının, eski dönem kaynaklarında da geçen “Kerasus”tan geldiği birçok araştırmacı tarafından genel bir kabul görmektedir. Türklerin bölgede hâkimiyetinden sonra “Kerasus” adının Türkçe söyleyiş etkisi ile “Giresun” şekline dönüştüğü anlaşılmaktadır” (Tekin ve Cantük, 2017: 100).

Yörede hâlâ bazı kimseler tarafından Kerasus olarak adlandırılmaya devam eden Giresun ilinin Espiye ilçesinin tarihini tam olarak belirleyen kaynaklar bulunmamaktadır. İlçe ve çevresinin 15. Yüzyılın ikinci yarısında Türkler tarafından feth edildiği, fetihden önce bölgede Ceneviz ve Rum egemenliğinin olduğu bilinmektedir. 1204 yılından itibaren Espiye ilçesi, Rum Pontus Devleti’nin hâkimiyeti altına girmiştir. Espiye’ye bağlı bucak iken 1988 yılında Espiye’den ayrılan Yağlıdere ilçesine bağlı Çağlayan köyünde bulunan “Gebe Kilise” ile Espiye’ye bağlı Şahinyuva köyünde bulunan “Lahanos Kilisesi Harabeleri” Espiye’de Pontus hâkimiyetini gösteren tarihi eserlerdir. Fatih Sultan Mehmet Han, Trabzon’u feth edip Rum Pontus Devleti’ne son verince Espiye ve çevresi Osmanlı topraklarına katılmıştır. Cumhuriyet’in ilanından sonra yapılan mülki taksimatta Tirebolu ilçesine bağlı bir nahiye olan Espiye, 19.06.1957 tarih ve 7033 sayılı Kanunla ilçe olmuştur. Espiye’nin coğrafi yapısına bakılacak olunursa, ilçenin Doğu Karadeniz Bölgesi’nin coğrafi yapısının özelliklerini taşıdığı görülür. Bu nedenle arazi yapısı engebeldir. Bu engebeler ilçe merkezinin hemen arkasından başlar ve gittikçe yükselir. İlçenin doğusunda Gelivera, batısında Yağlıdere ve kollarının açmış olduğu vadiler ile dağlar arasındaki akarsu yatakları araziye oldukça

parçalamıştır. Tahmini olarak 230 km² yüzölçümüne sahip olan ilçenin doğusunda Tirebolu ve Güce, batısında Keşap ve Yağlıdere, güneyinde Alucra ve Şebinkarahisar ilçeleri ile kuzeyinde Karadeniz bulunmaktadır. Karadeniz sahil karayolu Espiye'nin merkezinden geçmektedir (<https://giresunespiye.tr.gg/Espiye-h-nin-Tarihi.htm>).

Çalışmanın ana malzemesini oluşturan 409 adet yer adı, Espiye ilçesi idari sınırlarını içerisine alan 1/25000 ölçekli paftalardan, belediye kayıtlarından ve Milli Parklar şube müdürlüğünden tespit edilen yer adları ile İçişleri Bakanlığı Türkiye Mülki İdare Bölümler Envanteri kayıtlarında geçen mahalle, köy, belde, mezra ve mevki adlarından oluşmaktadır. Bölgedeki yayla ve oba adları da bu çalışmaya dâhil edilmekle birlikte, sadece meskûn yerlerle ilgili değerlendirmelerde bulunulacaktır. Tarihi öneme sahip olsa da meskûn yerler içine girmeyen dağ, ova, mağara, köprü, yayla yolu, tarla, akarsu gibi yer adları ise çalışmaya dâhil edilmeyecektir. Çalışmada tespit edilen tüm yer adları önce leksik-semantik açıdan tasnif edilecek, daha sonra ise hem yapı hem de köken bakımından ele alınacaktır. Tespit edilen yer adları hem leksik-semantik hem de yapı bakımından sınıflandırılırken bazı sınırlandırmalara gidilmiştir. Bunun sebebi tüm yer adlarının ilgili madde altına yazılmasının sayfa sayısını artıracak olmasıdır. Bundan dolayı sınıflandırmada tüm yer adlarına yer verilemeyerek sadece ilgili madde anlaşılacak kadar örneğe yer verilmiştir. Sonuç bölümünde sınıflandırma neticesinde her maddeden ne kadar örnek tespit edildiği bir tablo şeklinde sunulmuştur. Çalışmanın sonunda ek olarak Espiye ilçe sınırlarında tespit edilen tüm yer adlarının yer aldığı bir indeks verilmiştir.

1. Giresun İli Espiye İlçesinde Tespit Edilen Yer Adlarının Leksik-Semantik Açıdan Sınıflandırılması

1.1. Kişi Adları İle Adlandırılmış Yerleşim Yeri Adları

1.1.1 Tarihi Anlamda Önemi Bulunan Kişi Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Akşemsettin
Alahattin Keykubat
Barbaros Hayrettin
Eflatun
Ertuğrul Gazi
Fatih Sultan Mehmet
Kanuni

Kılıçarslan
Melikşah
Mevlana
Osman Gazi
Yavuz Sultan Selim
Yıldırım Beyazıt
Yunus Emre

**1.1.2. Devlet Adamı ve Siyasi Kimliği Bulunan Kişi Adlarının
Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları**

Adnan Menderes
Binbaşı Hüseyin Avni Alp
Bülent Ecevit
Cevdet Sunay
Gazi Mustafa Kemal
İsmet İnönü
Kazım Karabekir
Maraşal Fevzi Çakmak
Topal Osman Ağa
Süleyman Demirel

**1.1.3. Çeşitli Alanlarda Ünlenmiş Kişi Adlarının Tercih Edildiği
Yerleşim Yeri Adları**

Cahit Sıtkı Tarancı
Mehmet Akif Ersoy
Mimar Sinan
Namık Kemal
Necip Fazıl Kısakürek

Peyami Safa

Tevfik Fikret

1.1.4. Şehit ve Gazi Olmuş Kişi Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Gazi Şükrü Baladın

Şehit Barış Ayaz

Şehit İsmail Tös

Şehit Yakup Buruş

Şehit Ferhat Çopur

Şehit Ömer Bayrak

Şehit Özgün Özdemir

Şehit Ahmet Keskin

Şehit Ömer Halisdemir

Şehit Sezgin Burak Cantürk

1.1.5. Yörede Tanınmış Kişi Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Adem Yüksel

Hacı İsmail Toraman

Hafız Hüseyin Özkul

Hilmi Göçmez

Kemal Şahan

Mümtaz Tepealan

Osman Kıran

Soner Karaman

Temel Baki Yener

1.1.6. Yöredeki Tarihi ve Manevi Önder Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Bayrambey
Dimitri Gıranı
Hacı Mahmutlu
İbrahim Şeyh
Karahasan Konağı
Kırhüseyin Gıranı

1.1.7. Boy, Oymak, Aşiret ve Irk Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Canik
Çepni Çorağı
Çepniköy
Gürcü

1.1.8. Soyadı ve Sülale Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Baladın Mv.
Bilen
Boduçgil Yanı
Bükrüoğulları
Çapanoğlu
Çapkınlı
İsmailoğlu
Karadere
Karamanlar
Keleşoğlu

Öksüzlü
Özoğulları
Tahmazlar
Topallı
Toramanlar
Yanıklı
Yılmazlar

1.1.9. Kişi Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Adil
Anıl
Aydın
Barış
Bilge
Damla
Demet
Erdem
Fatih
Esen
Görkem
Güner
Güngör
Güven (2)
Hülya
Kaan
Leyla
Mecnun

Meryemli

Merve

Nazlı

Neşe

Özgür

Özkul

Seda Nur

Turanlı

Tunahan

Ufuk

Yeşim

1.2. Özel Gün Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

15 Temmuz Demokrasi

18 Mart

19 Eylül

19 Mayıs

23 Nisan

30 Ağustos

1.3. Ağaç veya Ağaç ile İlgili Yerleşim Yerleri Adları

Ağaçlık

Akasya

Almalık

Çam

Çınar

Gürgen

Palmiye

Selvi

Söğüt

1.4. Çiçek Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Çiçeklik

Çiğdem

Gül

Güllüsuyu

Karanfil

Lale

Manolya

Menekşe

Orkide

Sümbül

Papatya

Zambak

1.5. Meyve veya Yemiş Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Badem

Ceviz

Çağla

Fındık

Taflancık

1.6. Tarım Ürünleri veya Tarım ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Arpacık

Arpagerişi

Çayır

Çimen

Fidan

Pirinç

1.7. Bitki ve Bitkilerin Yetiştirildiği Yerlerin Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Bahçe

Bahçecik

Buruntarla

Çamlık

Çamburnu

Çamyolu

Çayırboğazı

Çayıryayla

Çınarlık

Dere Bahçe

Güllüklük

Hurma Kıran

İncirlik

Kirazlık

Kozköy

Kuz Bahçe

Orman

Ormanköy
Ormanyolu
Sazlık
Tikence
Turunçönü
Yosun

1.8. Evcil veya Yabani Hayvan Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Arıdurak
Bülbül
Eşek Meydanı
Geyikanağı
Kanarya
Keçi Gerişi
Kuşturluğu
Kuğu
Kunduz
Kurtbeli (3)
Martı
Serçe
Şahan
Şahinler
Şahinyuva
Turna
Tuygun

1.9. Tabiat Olayları ve Tabiat ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

1.9.1. Gökbilimi ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Ay

Feza

Gök

Güneşli

Hilal

Sema

Yıldız

Yıldızlar

1.9.2. Tabiat Olayları ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Bahar

Esen Tepe

Esen Tepe Çıkması

Esen Yol

Günlük

Karanlık

Mevsim

Rüzgârlı

Soğukpınar

Yıldırım

1.10. Coğrafi Terimler ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Adabük

Aktaş

Buruntarla
Bük
Çakıl
Çayırboğazi
Çayırıyayla
Çepni Çorağı
Çukur
Dikmen
Direkbükü
Ericek Çakılı
Esen Tepe
Esen Tepe Çıkmazı
Esen Yol
Firmalibük
Gedik Kıranı
Gülburnu
Hacıköy Yolu 1 Nolu
Hacıköy Yolu 2 Nolu
Karadoğa
Karaovacık
Kaşdibi
Kayadüzü
Kurtbeli (3)
Kurugeriş
Kuz Bahçe
Liman
Ormanyolu

Recepbükü

Sahil

Saz Geçidi

Taşbaşı

Yaslıalan

1.11. Su ve Su ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Çağlayan

Çay

Dere

Dere Bahçe

Dere Mahalle

Deniz

Göl Yanı

Gümüşdere

Karadere

Meşe Pınarı

Pınar

Sarnıç

Soğukpınar

Yalı

1.12. Bölgede Bulunan veya Maddi ve Sosyal Anlamda Önemi Bulunan Maden Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Ağalıkmadeni

Billur

Demir

Gümüşdere

İnci

Elmas

Maden

Yakut

Zümrüt

1.13. Renk Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Akkaş

Akkaya

Aktaş

Aşkarlı 1 Nolu

Aşkarlı 2 Nolu

Çalkaya

Kara Melik

Karadere

Karadoğa

Karaerik

Karahasan Konağı

Karakaş

Kırca Ahmetli

Kırhüseyin Gıranı

Kızılçay

Kızıldere

Yeşilköy

Yeşilyurt

1.14. Türkiye’deki Kimi Şehir, Semt ve Kasaba Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Alucra

Bahçeli Evler

Dumlupınar

Kıbrıs

Kürtünlü

Kürtünlü 1 Nolu

Kürtünlü 2 Nolu

Kütünlü Giranı

Mamak Evyanı

Sakarya

Tuna

1.15. Kültürel ve Milli Anlamda Önemi Olan Kavram Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Birlik

Cumhuriyet

Hürriyet

Kurtuluş

Mehmetçik

Millet

Vatan

1.16. Halkın İnançını Yansıtan ve Manevi Anlamda Değer Yargularını Gösteren Kavramların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Bayram

Cibril
Dervişler
Eren
Evliya Kıranı
Hacıköy Yolu 1 Nolu
Hacıköy Yolu 2 Nolu
Molla
Mollalı
Seydiköy

1.17. Devlet Kurumlarının, Sosyal Tesislerin, Sosyal Vasfı Bulunan Yerlerin ve Vakıf Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Belediye
Camii (2)
Çapkınlı Okul
Değirmen
Değirmenağzı
Fener
Hamam
Karahasan Konağı
Kooperatif Evleri
Kreş
Küçük Sanayii Sitesi
Lise
Okul
Okul Çıkmazı
Park

Pasaj
Postane
Sanayi 1 Nolu
Sanayi 2 Nolu
Sanayi 3 Nolu
Sanayi 4 Nolu
Sanayi 5 Nolu
Sanayii
Siteler
Tekel Çıkması
Terminal
Yurt

1.18. Tarihi Nitelikteki Yapıların veya Yapı ile İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Andoz
Kaleboynu

1.19. Çeşitli Meslek Adlarının Tercih Edilmiş Olduğu Yerleşim Yeri Adları

Cebeci
Demircili
Gemici
Hırsızboynu
Kara Melik
Külcülü
Muhtar
Şalcı

1.20. Yer Konumu ve Mekân Bildiren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Arıdurak
Avluca (2)
Boduçgil Yanı
Bulvar
Eşek Meydanı
Göl Yanı
Güneyköy
Kasaba
Kıran Alt
Kıran Üst
Kozköy
Kuzey
Kürek Yeri
Mamak Evyanı
Merkez
Meydan
Öteköy

1.21. Vücut Organ Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Akkaş
Buruntarla
Çamburnu
Değirmenağzı
Gülburnu
Hırsızboynu

Kaleboynu

Karakaş

Kaşdibi

Kurtbeli (3)

Uluburun

Taşbaşı

1.22. Yöre Halkının Sosyal – Kültürel Hayatını Gösteren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Güzlek

Kervan

1.23. Şekil, Biçim, En, Boy Bildiren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Dar

Kayadüzü

Kısa

Kısapür

Küçük

Uzun

Yükseliş

1.24. Olumlu Anlam İfade Eden Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Aydınlık

Güzelyurt

Huzur

Uğurlu

Ulu

Yeni

Yeniköy

Yeniyol

1.25. Olumsuz Anlam İfade Eden Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Çıkmaz

Eski

Kuru

Okul Çıkmazı

Susuz

Son

1.26. Sayı Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

İkizler

1 Nolu

75 Nolu

75 Nolu

75 Nolu 6 Nolu

75. Yıl

75. Yıl 1 Nolu

75. Yıl 2 Nolu

75. Yıl 3 Nolu

75. Yıl 4 Nolu

75. Yıl 5 Nolu

75. Yıl 6 Nolu

75. Yıl 7 Nolu

75. Yıl 8 Nolu

Aşkarlı 1 Nolu

Aşkarlı 2 Nolu

Kürtünlü 1 Nolu

Kürtünlü 2 Nolu

Sanayi 1 Nolu

Sanayi 2 Nolu

Sanayi 3 Nolu

Sanayi 4 Nolu

Sanayi 5 Nolu

1.27. Mahalli Sözcüklerin (Halk Ağzı) Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları²

Almalık

Aralıcak

Bocullu

Civek

Çalal

Çımaklı

Dimitri Gıranı

Elevli

Ericek

Ericek Çakılı

² Mahalli sözcüklerin tespiti için bakınız: Kaya, Mevlüt (2007). *Bir Çepni Köyü Tarihi ve Kültürü*. Samsun: Yüksel Ofset Matbaacılık; Türk Dil Kurumu (2009a). *Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*. Cilt: I-VI, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları; Tekin, F. ve Cantürk, S. (2017). Giresun İli Merkez Yer Adları Üzerine Bir İnceleme. *Jass Studies Dergisi-The Journal of Academic Social Sciences Studies*, Number 60, Autumn II 2017, p. 97-120; Tekin, F. ve Cantürk, S. (2018). *Giresun ve Yöresi Ağız Sözlüğü*, İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.

Gebelli
Geyikanağı
Gezinli
Güllüklük
İlit
Kavulcuk
Keçi Gerişi
Keşmerli
Kıdıl
Kıran
Kıran Alt
Kıran Üst
Kırhüseyin Gıranı
Kısapür
Kuşturluğu
Kürtünlü Gıranı
Ladufllu
Mamak Evyanı
Mucuklu
Palçık
Sedeekli
Yashalan

1.28. Yiyecek-İçecek Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Şeker

1.29. Alet-Eşya Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Alet
Basuk Yatağı
Mertek
Kürek Yeri

1.30. Dini Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

İnanç

1.31. Eğitimle Alakalı Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Eğitim

1.32. Araç, Yol ve Geçişle Alakalı Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Transit

1.33. Hastalık ve Tedaviyle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları

Derman

2. Giresun İli Espiye İlçesinde Tespit Edilen Yer Adlarının Yapı ve Köken Bakımından Sınıflandırılması

2.1. Basit Yapılı Yer Adları

Yer Adı	Yapı ve Köken Bilgisi
Adil	Ar. ‘ādīl
Akasya	Fr. acacio
Alet	Ar. ālet
Andoz	Bsz.
Anıl	Tr. añul
Ay	Tr.
Aydın	Tr.
Badem	Far. bādām

Bahar	Far. bahār
Bahçe	Far. bāğçe
Baladın	Tr.
Barış	Tr.
Bayram	Tr.
Belediye	Ar. belediyye
Billur	Ar. billūr
Bulvar	Fr. boulevard
Bük	Tr.
Bülbül	Far. bulbul
Camii (2)	Ar. cāmī ^ç
Canik	Tr. cenik
Ceviz	Ar. cevz
Cibril	Ar. cebrā'īl
Civek	Tr.
Çağla	Tr.
Çakıl	Tr.
Çalal	Tr.
Çam	Tr.
Çay	Tr.
Çayır	Tr.
Çınar	Far. çenār
Çiğdem	Tr.
Çukur	Tr.
Damla	Tr.
Dar	Tr.

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Demet	Yun.
Demir	Tr.
Deniz	Tr.
Dere	Tr.
Derman	Far. dermān
Dervişler	Far. + Tr. dervîş + lAr
Dikmen	Tr.
Ericcek (2)	Tr.
Eflatun	Ar. eflāṭūn
Elmas	Ar. elmās
Esen	Tr.
Eski	Tr.
Fatih	Ar. fātih
Fener	Rum.
Feza	Ar. fezā ^c
Fıdan	Rum.
Fındık	Ar. funduḡ
Gök	Tr.
Görkem	Tr.
Gül	Far. gul
Güner	Tr.
Güngör	Tr.
Gürcü	Far. gurcī
Gürgen	Tr.
Güven (2)	Tr.
Hamam	Ar. ḡammām

Hilal	Ar. hilāl
Huzur	Ar. ḥuzūr
Hülya	Far. hūlyā
İlit	Tr.
İnci	ET. yénçü
Kaan	Tr. kağan
Kanarya	İsp. canario
Karanfil	Ar. ḡaranful
Kervan	Far. kārbān
Kıbrıs	Tr.
Kıdıl	Tr.
Kıran	Tr.
Kısa	Tr.
Kreş	Fr. crèche
Küçük	Tr.
Kuğu	Tr.
Kunduz	Tr.
Kuru	Tr.
Lale	Far. lāle
Leyla	Ar. leylā
Liman	Rum.
Lise	Fr. lycée
Maden	Ar. ma' den
Manolya	Fr. mangolia
Martı	İt. martin
Mecnun	Ar. mecnūn

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Menekşe	Far. benefşe
Merkez	Ar.
Mertek	Tr.
Merve	Ar.
Mevlana	Ar. mevlāna
Mevsim	Ar.
Meydan	Ar. meydān
Millet	Ar.
Molla	Ar. mevlā
Muhtar	Ar. muhtār
Neşe	Ar. neş'e
Okul	Fr. école
Orkide	Fr. orchidée
Orman	Tr.
Özgür	Tr.
Palçık	Tr.
Palmiye	Fr. palmier
Papatya	Rum.
Park	Fr. parc
Pasaj	Fr. passage
Pınar	ET. miñar
Pirinç	Far. birinc
Sakarya	Tr.
Sanayii	Ar. şanāyi ^c
Sarnıç	Far. sārinc
Selvi	Tr.

Sema	Ar. semā'
Serçe	Tr.
Siteler	Fr. + Tr. cité + lAr
Son	Tr.
Söğüt	Tr.
Sünbül < sümbül	Far. sunbul
Şahan	Far. şāhīn < şahin
Sahil	Ar. sāhil
Şahinler	Far. + Tr. şāhīn + lAr
Şeker	Far. şakar < şeker
Tahmazlar	Tr. + Tr. tahmaz + lAr
Terminal	Fr.
Transit	Fr.
Tuna	Tr.
Turna	Tr.
Tuygun	Tr.
Ufuk	Ar. ufķ
Ulu	ET. uluğ < ulu
Vatan	Ar. vaţan
Yakut	Ar. yāķūt
Yalı	Rum.
Yeni	Tr.
Yeşim	Far. yeşm
Yıldırım	Tr.
Yıldız	Tr.
Yıldızlar	Tr. + Tr. yıldız + lAr

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Yosun	Tr.
Yurt	Tr.
Zambak	Ar. zanbağ
Zümrüt	Ar. zumurrud

2.2. Türemiş Yapılı Yer Adları

Yer Adı	Yapı ve Köken Bilgisi
Ağaçlık	Tr. + Tr. ağaç + lık
Almalık	Tr. + Tr. alma < elma + lık
Aralıcak	Tr. + Tr. + Tr. ara + lı + cak
Arpacık	Tr. + Tr. arpa + cık
Avluca (2)	Rum. + Tr. avlu + ca
Aydınlık	Tr. + Tr. aydın + lık
Bahçecik	Ar. + Tr. bāğçe + cik
Bilen	Tr. + Tr. bil- en
Bilge	Tr. + Tr. bil- ge
Birlik	Tr. + Tr. bir + lik
Bocullu	Tr. + Tr. bocul + lu
Cebeci	Moğ. + Tr. cebe + ci
Çağlayan	Tr. + Tr. çağla- gAn
Çamlık	Tr. + Tr. çam + lık
Çapkınlı	Tr. + Tr. çapkın + lı
Çıkmaz	Tr. + Tr. çık- maz
Çımaklı	Tr. + Tr. çımak + lı
Çınarlık	Far. + Tr. çenār + lık
Çiçeklik	Tr. + Tr. çiçek + lik

Çimen	Tr. + Tr. çim + gAn
Cumhuriyet	Ar. + Ar. cumhür + iyyet
Değirmen	ET. + Tr. tegir- men
Demircili	Tr. + Tr. + Tr. demir + ci + li
Eğitim	Tr. + Tr. eğit- im
Elevli	Tr. + Tr. elev (alev) + li
Erdem	ET. + Tr. er + dAm
Eren	ET. + ET. er + An
Gebelli	Tr. + Tr. gebel + li
Gemici	Tr. + Tr. gemi + ci
Gezinli	Tr. + Tr. gezin + li
Güllüklük	Far. + Tr. + Tr. gul + lük + lük
Günlük	Tr. + Tr. gün + lük
Güzlek	Tr. + Tr. + Tr. güz + le- k
Hürriyet	Ar. + Ar. hurr + iyyet
İkizler	Tr. + Tr. iki + z + lAr
İnanç	Tr. + Tr. inan- ç
İncirlik	Far. + Tr. encîr + lik
Kanuni	Ar. + Ar. kânûn + î
Karamanlar	Tr. + Tr. kara + mAn + lAr
Karanlık	Tr. + ET. + Tr. kara + ñu + lık
Kavulcuk	Tr. + Tr. kavul + cuk
Keşmerli	Tr. + Tr. keşmer + li
Kirazlık	Rum. + Tr. kiraz + lık
Kurtuluş	Tr. + Tr. kurtul- uş
Kuzey	Tr. + ET. kuz + gAy

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Külcülü	Tr. + Tr. + Tr. kül + cü + lü
Kürtünlü (3)	Tr. + Tr. kürtün + lü
Laduflu	Tr. + Tr. laduf + lu
Mehmetçik	Ar. + Tr. muhammed < mehmet + çik
Meryemli	Ar. + Tr. meryem + li
Mollalı	Ar. + Tr. mevlā + lı
Mucuklu	Tr. + Tr. mucuk + lu
Nazlı	Far. + Tr. nāz + lı
Öksüzlü	ET. + Tr. + Tr. öğ + süz + lü
Rüzgarlı	Far. + Tr. rūzgār + lı
Sazlık	Tr. + Tr. saz + lık
Sedekli	Tr. + Tr. sedelek + li
Susuz	Tr. + Tr. su + suz
Şalcı	Far. + Tr. şâl + cı
Taflancık	Yun. + Tr. dáphnē < defne < taflan + cık
Tikence	Tr. + Tr. tiken < diken + ce
Topallı	Tr. + Tr. topal + lı
Toramanlar	Tr. + Tr. tor + (a)mAn + lAr
Turanlı	Far. + Tr. tūrān + lı
Uğurlu	Tr. + Tr. uğur + lu
Uzun	Tr. + Tr. uz + un
Yanıklı	Tr. + Tr. + Tr. yan + ık + lı
Yılmazlar	Tr. + Tr. yıl- maz + lAr
Yükseliş	Tr. + Tr. yüksel- iş

2.3. Bireşik Yapılı Yer Adları

2.3.1. Belirtisiz İsim Tamlaması Şeklinde Oluşturulan Yer Adları

Yer Adı	Yapı ve Köken Bilgisi
Ağalıkmadeni	Tr. + Ar. ağa+lık + maden+i
Arpagerişi	Tr. + Tr. arpa + geniş+i
Basuk Yatağı	Tr. + Tr. basuk + yatak+ı
Beceli Yanı	Tr. + Tr. beceli + yan+ı
Boduçgil Yanı	Tr. + Tr. boduç+gil + yan+ı
Bükrüoğulları	Tr. + Tr. bükrü + oğul+ıAr+ı
Çamburnu	Tr. + Tr. çam + burun+u
Çam Yolu	Tr. + Tr. çam + yol+u
Çapanoğlu	Tr. + Tr. çapan + oğul+u
Çayırboğazı	Tr. + Tr. çayır + boğaz+ı
Çepni Çorağı	Tr. + Tr. çepni + çorak+ı
Değirmenağzı	Tr. + Tr. değirmen + ağız+ı
Dimitri Gıranı	Rum. + Tr. dimitri + gıran+ı
Direkbükü	Tr. + Tr. direk + bük+ü
Ericek Çakılı	Tr. + Tr. ericek + çakıl+ı
Esen Tepe Çıkmazı	Tr. + Tr. + Tr. es- en + tepe + çık-maz+ı
Eşek Meydanı	Tr. + Ar. eşek + maydān+ı
Evliya Kıranı	Ar. + Tr. evliyā + kıran+ı
Gedik Kıranı	Tr. + Tr. gedik + kıran+ı
Geyikanağı	Tr. + Tr. geyik + anak+ı
Göl Yanı	Tr. + Tr. göl + yan+ı
Gülburnu	Far. + Tr. gul + burun+u
Güllüsü	Far. + Tr. gul+lü + su+(y)u

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Hırsızboynu	Tr. + Tr. hırsız + boyun+u
İsmailoğlu	İbr. + Tr. ismail + oğul+u
Kaleboynu	Ar. + Tr. kal' a + boyun+u
Karahasan Konağı	Tr. + Ar. + Tr. kara + hasan + konak+ı
Karamanlar Çıkmazı	Tr. + Tr. + Tr. kara+man+lAr + çık- maz+ı
Kaşdibi	Tr. + Tr. kaş + dip+i
Kayadüzü	Tr. + Tr. kaya + düz+ü
Keçi Gerişi	Tr. + Tr. keçi + geniş+i
Keleşoğlu	Tr. + Tr. keleş + oğul+u
Kırhüseyin Gıranı	Tr. + Ar. + Tr. kır+hüseyin + gıran+ı
Kooperatif Evleri	Fr. + Tr. cooperative + ev+lAr+i
Kurtbeli (3)	Tr. + Tr. kurt + bel+i
Kuşurluğu	Tr. + Tr. kuş + turluk+u
Kürek Yeri	Tr. + Tr. kürek + yer+i
Kürtünlü Gıranı	Tr. + Tr. kürtün+lü + gıran+ı
Mamak Evyanı	Tr. + Tr. + Tr. mamak + ev + yan+ı
Meşe Pınarı	Far. + ET. bîşe + miñar < pınar+ı
Okul Çıkmazı	Fr. + Tr. école + çık- maz+ı
Ormanyolu	Tr. + Tr. orman + yol+u
Özoğulları	Tr. + Tr. öz + oğul+lAr+ı
Recepbükü	Ar. + Tr. recep + bük+ü
Saz Geçidi	Tr. + Tr. saz + geçit+i
Taşbaşı	Tr. + Tr. taş + baş+ı

Tekel Çıkmazı	Tr. + Tr. tekel + çık- maz+ı
Turunçönü	Far. + Tr. turunc + ön+ü

2.3.2. Tamlanan Eki Düşmüş Belirtisiz İsim Tamlaması Şeklinde Oluşturulan Yer Adları

Yer Adı	Yapı ve Köken Bilgisi
Adabük	Tr. + Tr. ada + bük
Çayırıayla	Tr. + Tr. çayır + yayla
Dere Bahçe	Tr. + Far. dere + bāğçe
Dere Mahalle	Tr. + Ar. dere + maḥalle
Hurma Kıran	Far. + Tr. ḥurmā + kıran
Kıran Alt	Tr. + Tr. kıran + alt
Kıran Üst	Tr. + Tr. kıran + üst
Postane	İt. + Ar. posta + ḥāne
Şahinyuva	Far. + Tr. šāhīn + yuva

2.3.3. Arapça “el” Takısıyla İsim Tamlaması Şeklinde Oluşturulan Yer Adları

Yer Adı	Yapı ve Köken Bilgisi
Alucra	Ar. + Tr. el + ücra > ucra

2.3.4. Sıfat Tamlaması Şeklinde Oluşturulan Yer Adları

Yer Adı	Yapı ve Köken Bilgisi
Akkaya	Tr. + Tr. ak + kaya
Akşemsettin	Tr. + Ar. ak + şemseddin
Aktaş	Tr. + Tr. ak + taş
Arıdurak	Tr. + Tr. arı + durak

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Bahçeli Evler	Far. + Tr. bāğçe+li + ev+lAr
Buruntarla	Tr. + Tr. burun + tarla
Çalkaya	Tr. + Tr. çal + kaya
Çepniköy	Tr. + Far. çepni + kūy
Dumlupınar	Tr. + ET. dum+lu + miñar < pınar
Esen Tepe	Tr. + Tr. es- en + tepe
Esen Yol (2)	Tr. + Tr. es- en + yol
Firmalibük	İt. + Tr. firma+lı + bük
Gümüşdere	Tr. + Tr. gümüş + dere
Güneyköy	Tr. + Far. güney + kūy
Güzelyurt	Tr. + Tr. güzel + yurt
Hacıköy	Ar. + Far. hācc + kūy
Kara Melik	Tr. + Ar. kara + melik
Karadere (3)	Tr. + Tr. kara + dere
Karadoğa	Tr. + Tr. kara + doğa
Karaerik	Tr. + Tr. kara + erik
Karakaş	Tr. + Tr. kara + kaş
Karaovacık	Tr. + Tr. kara + ova+cık
Kılıçarslan	Tr. + Tr. kılıç + arslan
Kırca Ahmetli	Tr. + Ar. kır+ca + ahmed+li
Kısapür	Tr. + Tr. kısa + pür
Kızılçay	Tr. + Tr. kızıl + çay > say
Kozköy	Far. + Far. gavz < goz + kūy
Kuz Bahçe	Tr. + Far. kuz + bāğçe
Küçük Sanayi Sitesi	Tr. + Ar. + Fr. küçük + şanāyi ^c + cité+si

Kurugeriş	Tr. + Tr. kuru + geniş
Mücvir Alan	Ar. + Tr. mucāvir + alan
Ormanköy	Tr. + Far. orman + kūy
Öteköy	Tr. + Far. öte + kūy
Seydiköy	Ar. + Far. seydi + kūy
Soğukpınar	Tr. + ET. soğuk + miñar < pınar
Uluburun	Tr. + Tr. ulu + burun
Yaşlıalan	Tr. + Tr. yas+lı + alan
Yeniyol	Tr. + Tr. yeni + yol
Yeniköy	Tr. + Far. yeni + kūy
Yeşilköy	Tr. + Far. yeşil + kūy
Yeşilyurt	Tr. + Tr. yeşil + yurt

2.3.5. Birleşik İsim Şeklinde Oluşturulan Yer Adları

Adem Yüksel	Namık Kemal
Adnan Menderes	Necip Fazıl Kısakürek
Alahattin Keykubat ³	Osman Kıran
Barbaros Hayrettin	Peyami Safa
Bülent Ecevit	Seda Nur
Cahit Sıtkı Tarancı	Soner Karaman
Cevdet Sunay	Süleyman Demirel
Fatih Sultan Mehmet	Temel Baki Yener
Hilmi Göçmez	Tevfik Fikret
İsmet İnönü	Yavuz Sultan Selim
Kazım Karabekir	Yıldırım Beyazıt

³ Alaaddin Keykubat adı, bölgede Alahattin Keykubat olarak tespit edilmiştir.

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Kemal Şahan	Yunus Emre
Mehmet Akif Ersoy	
Mümtaz Tepealan	

2.3.6. Unvan Grubu Şeklinde Oluşturulan Yer Adları

Bayrambey	Osman Gazi
Binbaşı Hüseyin Avni Alp	Şehit Ahmet Keskin
Ertuğrul Gazi	Şehit Barış Ayaz
Gazi Mustafa Kemal	Şehit Ferhat Çopur
Gazi Şükrü Baladın	Şehit İsmail Tös
Hacı İsmail Toraman	Şehit Ömer Bayrak
Hacı Mahmutlu	Şehit Ömer Halisdemir
Hafız Hüseyin Özkul	Şehit Özgün Özdemir
İbrahim Şeyh	Şehit Sezgin Burak Cantürk
Maraşal Fevzi Çakmak	Şehit Yakup Buruş
Melikşah	Topal Osman Ağa
Mimar Sinan	Tunahan

2.3.7. Sayılarla Oluşturulan Yer Adları

1 Nolu	6 Nolu
15 Temmuz Demokrasi	75. Yıl
18 Mart	75. Yıl 1 Nolu
19 Eylül	75. Yıl 2 Nolu
19 Mayıs	75. Yıl 3 Nolu
30 Ağustos	75. Yıl 4 Nolu
2 Nolu	75. Yıl 5 Nolu

23 Nisan	75. Yıl 6 Nolu
3 Nolu	75. Yıl 7 Nolu
4 Nolu	75. Yıl 8 Nolu
5 Nolu	Kürtünlü 1 Nolu
Sanayi 4 Nolu	Kürtünlü 2 Nolu
Sanayi 5 Nolu	Sanayi 1 Nolu
Aşkarlı 1 Nolu	Sanayi 2 Nolu
Aşkarlı 2 Nolu	Sanayi 3 Nolu

SONUÇ

Giresun'un tarihi ilçelerinden olan Espiye ilçesi, konum olarak Karadeniz sahil yolunda Trabzon'a 98 km, Giresun iline ise 34 km mesafededir. Kuzeyinde Karadeniz ile çevrilen Espiye, doğusunda Tirebolu ve Güce ilçeleri, batısında Keşap ve Yağlıdere ilçeleri, güneyinde Şebinkarahisar ve Alucra ilçeleriyle komşudur. Yine Alucra ilçesinin kuzeydoğu kısmında Gümüşhane iline bağlı Torul ilçesiyle kısa bir sınırı bulunmaktadır. Görüldüğü gibi Espiye ilçesi, önemli bir geçiş güzergâhındadır. Çepni Türklerinin çoğunlukta olduğu ilçe, ad verme konusunda önemli bir zenginliğe sahiptir. Ad verme konusunun arka planında yer alan sosyolojik, kültürel, tarihi, coğrafi ve dilsel etkenleri düşünürsek Espiye yer adlarının bu etkenlerden fazlasıyla etkilendiğini söyleyebiliriz. Tespit edilen yer adları birçok faktörü bünyesinde taşımaktadır.

Çalışma, yukarıda görüleceği üzere iki önemli başlık üzerinde toplandı. Öncelikle ilçede tespit edilen yer adlarının hangi unsurlar gözetilerek verildiği maddeler halinde verildi. Burada özellikle standart Türkçede bilinen kelimelerin yanında yöresel ağızlarda yaşayan kelimelerden oluşan yer adları önemli bir zenginlik olarak tespit edildi. Çalışmada tespit edilen tüm yer adlarının leksik-semantik özelliklere göre sınıflandırması sayısal verilere göre aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 1: Espiye (Giresun) İlçesi Meskûn Yer Adlarının Leksik-Semantik Sınıflandırmasındaki Sayısal Veriler

Leksik-Semantik Sınıflandırma	Sayısal Veriler	Yüzdeler %
Kişi Adları İle Adlandırılmış Yerleşim Yeri Adları	106	25,98
Özel Gün Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	6	1,47
Ağaç veya Ağaç İle İlgili Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	9	2,20
Çiçek Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	12	2,94
Meyve veya Yemiş Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	5	1,22
Tarım Ürünleri veya Tarımla İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	6	1,47
Bitki ve Bitkilerin Yetiştirildiği Yerlerin Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	23	5,63
Evcil veya Yabani Hayvan Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	17	4,16
Tabiat Olayları ve Tabiatla İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	18	4,41
Coğrafi Terimler İle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	34	8,33
Su ve Su İle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	14	3,18
Bölgede Bulunan veya Maddi ve Sosyal Anlamda Önemi Bulunan Maden Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	9	2,20
Renk Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	18	4,41
Türkiye'deki Kimi Şehir, Semt ve Kasaba Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	11	2,69
Kültürel ve Milli Anlamda Önemi Olan Kavram	7	1,71

Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları		
Halkın İnançını Yansıtan ve Manevi Anlamda Değer Yargılarını Gösteren Kavramların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	10	2,45
Devlet Kurumlarının, Sosyal Tesislerin, Sosyal Vasfi Bulunan Yerlerin ve Vakıf Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	27	6,61
Tarihi Nitelikteki Yapıların ve Yapı İle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	2	0,49
Çeşitli Meslek Adlarının Tercih Edilmiş Olduğu Yerleşim Yeri Adları	8	1,96
Yer Konumu ve Mekân Bildiren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	17	4,16
Vücut Organ Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	12	2,94
Yöre Halkının Sosyal-Kültürel Hayatını Gösteren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	2	0,49
Şekil, Biçim, En, Boy Bildiren Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	7	1,71
Olumlu Anlam İfade Eden Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	8	1,96
Olumsuz Anlam İfade Eden Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	6	1,47
Sayı Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	22	5,39
Mahalli Sözcüklerin (Halk Ağzı) Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	32	7,84
Yiyecek-İçecek Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	1	0,24
Alet-Eşya Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	4	0,98
Dini Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	1	0,24
Eğitimle Alakalı Adların Tercih Edildiği	1	0,24

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Yerleşim Yeri Adları		
Araç, Yol ve Geçişle Alakalı Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	1	0,24
Hastalık ve Tedaviyle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları	1	0,24
TOPLAM	457	% 100

Espiye ilçesiyle alakalı yapılmış olunan bu toponomi çalışmasında Espiye'nin idari sınırları içerisinde tespit edilen yer adı sayısı 409'dur. Bu 409 rakamı içinde çalışmanın adından da anlaşılacağı üzere sadece insanların yaşam sürdürdüğü meskûn yerlerle ilgili adlar vardır. Dağ, tepe, köprü, ova, akarsu, boğaz, çay, dere, göl, sırt, tarla gibi alanlara ait olan yer adları çalışmaya dâhil edilmemiştir. Yukarıdaki tabloda 457 adet yer adının leksik-semantik sınıflandırmasını bulmak mümkündür. Burada görüleceği üzere Espiye ilçesi yer adı noktasında önemli bir adlandırma çeşitliliğine sahiptir. Bu çeşitlilikten dolayı yer adları kendi içinde verilmiş özelliklerine göre 33 alt başlığa ayrılmıştır. Bu alt başlıklardan “Kişi Adları İle Adlandırılmış Yerleşim Yeri Adları” ile “Tabiat Olayları ve Tabiatla İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları” da kendi içinde alt başlıklara ayrılmıştır. Kişi Adları İle Adlandırılmış Yerleşim Yeri Adları kendi içinde 9'a, Tabiat Olayları ve Tabiatla İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları ise 2'ye ayrılmıştır. Tüm bunlar da toplanırsa altı doldurulan leksik-semantik adlandırmayla ilgili 42 alt başlık oluşturulmuştur. 42 alt başlık yöredeki adlandırma çeşitliliği açısından önemli bir rakamdır. Adlandırma yapılırken sıfat tamlaması, isim tamlaması gibi birleşik yapılarda yer alan kelimeler sadece bir alt başlığa yazılmamış, kendisini ilgilendiren diğer alt başlıkların altına da yazılmıştır. Bunun sonucunda tabloda yer adı sayısı 457 olmuştur. Adlandırmaların kendi içindeki dağılımına bakılacak olursa en fazla adlandırma 106 adet ile kendi içinde dokuz alt başlığa ayrılan “Kişi Adları İle Adlandırılmış Yerleşim Yeri Adları”na aittir. Onu 34 ile “Coğrafi Terimler İle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları” ve 32 adlandırma ile “Mahalli Sözcüklerin (Halk Ağzı) Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları” takip etmektedir. Bunların dışındaki adlandırmalar sayısal olarak hemen hemen birbirine yakındır. Burada özellikle halk ağzına dayalı mahalli sözcüklerin yer adlarında fazlaca tercih edildiği görülmektedir. Bu durum ağız-toponomi arasındaki bağ açısından da önemli bir veridir. Bu durum yöre halkının adlandırma yaparken ağızlarında yaşayan mahalli sözcükleri hiç çekinmeden yer adı olarak kullandığının kanıtıdır.

Leksik-semantik sınıflandırmaya bakıldığı zaman en fazla adlandırmanın kişi adlarıyla ilgili olduğu görülür. Bu kategoride tespit edilen 106 adlandırmanın çoğunluğunu özel kişi adları ile soyadı ve sülale adları oluşturmaktadır. Bu durum Espiye ilçesinde özellikle sülale adlarının ve soyadlarının adlandırmada çokça tercih edildiğini gösterir.

Leksik-semantik sınıflandırmada kişi adlarından sonra en çok tercih edilen adlandırma coğrafi terimlerle ilgili olmaktadır. Bu durumun sebebi bölgenin coğrafi durumuyla alakalıdır. Özellikle “*dağ, tepe, boğaz, bük, alan, tarla*” gibi Giresun’un coğrafi şekline uygun adlandırmalarla birlikte “*sahil, liman, çakıl, geçit, adabük, yalı*” gibi denizle ilgili adlandırmaların fazla olması adlandırma yapılırken yörenin fiziksel yapısının dikkate alındığını gösterir. Bu durum Espiye ilçesinde halkın adlandırma yaparken çevresinde var olan coğrafi nesnelere dikkate alındığını delildir.

Leksik-semantik sınıflandırmada en çok tercih edilen adlandırmalardan bir diğeri de halk ağzına dayanan mahalli adlandırmalardır. Bu kategoride “*alma, anak, civek, çalal, gebelli, geniş, kıldıl, kıran, mucuk, palçık, sedelek, turluk*” gibi çoğunluğu yöreye has ağız sözcükleri tespit edilmiştir. Bu durum ağız-toponomi arasındaki bağın da göstergesidir. Yöre halkı adlandırma yaparken kullandığı ağız kelimelerini yer adı olarak kullanmıştır. Bu mahalli sözcüklerin çoğu Türkiye Türkçesi ağız sözlüğü olan Derleme Sözlüğü’nde de yer almaktadır. Bazıları ise Türkçe Sözlükte “hık (halk)” kısaltmasıyla verilmiştir. Türkçe Sözlük’te ve Derleme Sözlüğü’nde yer almayan kelimeler, Derleme Sözlüğü’ne katkı olarak da eklenebilir.

Leksik-semantik sınıflandırmada tespit edilen en az adlandırma 1’er ad tespit edilen “Yiyecek-İçecek Adlarının Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları, Dini Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları, Eğitimle Alakalı Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları, Araç, Yol ve Geçişle Alakalı Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları ile Hastalık ve Tedaviyle İlgili Adların Tercih Edildiği Yerleşim Yeri Adları”dır. Bu kategorilerle alakalı Espiye ilçesinde çok fazla adlandırma tespit edilememiştir. Bu durum bölgede yiyecek-İçecek adlarının, din, eğitim, araç, yol, geçiş ile insan ve hayvan tedavisiyle ilgili adların çok fazla tercih edilmediğini gösterir.

Leksik-semantik sınıflandırmaya bakıldığı zaman, bölgede özellikle Giresun halkının çoğunluğunu oluşturan ve bir Türk boyu olarak tarihteki yerini alan Çepni Türklerinin adı olan “Çepni” adı Espiye’de “Çepni Çorağı” ve “Çepniköy” adlandırmalarında kullanılmıştır. Bu durum yöre halkının etimolojik kökenleriyle ilgili boylarının adını yaşadıkları yere yerleşim yeri adı olarak verdiklerini gösterir.

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Leksik-semantik sınıflandırmada önemli olan bir diğer adlandırma renk adlarıyla ilgili olan adlandırmadır. Bu kategoride 18 yer adı tespit edilmiştir. Renklerin yer adlarında kullanılma sebebi olarak öncelikle yerleşim yerinin fiziksel özellikleri gelir (Akar, 2006: 52). Coğrafyanın fiziksel özelliği hangi rengi yansıtıyorsa yer adı olarak o rengin kullanılması doğaldır. Espiye ilçesinde en çok tercih edilen renk “kara”dır. Bu durum ilçenin Karadeniz kıyısında olmasıyla açıklanabilir. Bu rengin yanında “ak, aşkar, çal, kırmızı, yeşil” renkleri de tercih edilmiştir.

Tablo 2: Espiye (Giresun) İlçesi Meskûn Yer Adlarının Yapı Bakımından Sınıflandırmasındaki Sayısal Veriler

Yapı Bakımından Sınıflandırma	Sayısal Veriler	Yüzdeler Oranlar %
Basit Yapı	142	36,31
Türemiş Yapı	70	17,90
Birleşik Yapı	179	45,79
TOPLAM	391	%100

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere yer adlarının yapı bakımından sınıflandırmasında en çok tercih edilen yer adı birleşik yapı yer adlarıdır. Çalışmada normalde 409 yer adı mevcuttur. Fakat bazı yer adı 2-3 kez tercih edildiği için sınıflandırmaya sadece birisi dâhil edilmiştir ve bunun sonucunda sınıflandırmaya dâhil edilen yer adı sayısı 391’e düşmüştür. Bu 391 yer adı içinde birleşik yapı yer adlarından sonra en çok tercih edilen yer adı basit yapı yer adlarıdır. En az tercih edilen ise 70 adet ile türemiş yapı yer adıdır. Çalışmaya bu açıdan bakılacak olursa birleşik yapı yer adı içinde yer alan farklı sözcükler de ayrı inceleme konusudur. Sözcük temelli bir tasnif yapılacak olsa çalışma verileri daha da artacaktır.

Tablo 3: Espiye (Giresun) İlçesi Meskûn Yer Adlarının Kelime Bazlı Etimolojik Sınıflandırmasındaki Sayısal Veriler

Etimolojik Bakımından Kelime Bazlı Sınıflandırma	Sayısal Veriler	Yüzdeler Oranlar %
Türkçe	275	67,24
Arapça	54	13,20
Farsça	49	11,99
Fransızca	14	3,43
Rumca	8	1,96
İtalyanca	3	0,73
Yunanca	2	0,49
İspanyolca	1	0,24
İbranice	1	0,24
Moğolca	1	0,24
Belirsiz	1	0,24
TOPLAM	409	%100

Espiye ilçesinde tespit edilen yer adlarını oluşturan kelimelerin etimolojik kökenine bakılacak olursa Türkçe kökenli adlandırmalar diğer dillere ait adlandırmaların iki katından daha fazla durumdadır. Türkçe adlandırmaları Arapça ve Farsça adlandırmalar takip etmektedir. Bu adlandırmalardan başka bölgede az da olsa “*Fransızca, Rumca, İtalyanca, Yunanca, İspanyolca, İbranice, Moğolca*” dillerine ait adlandırmalar tespit edilmiş, bir sözcüğün kökeni ise tespit edilememiştir. Bu adlandırmalara sadece kelime kökeni temelli bakılmış, ekler dikkate alınmamıştır. Özel adların kökenleri de bu sınıflandırmanın dışında tutulmuştur. Birleşik yapıli adlandırmalarda ise birleşik yapıyı oluşturan sözcüklerin hepsinin kökenine ayrı ayrı bakılmış ve sözcüklerin kökenleri bu listeye eklenmiştir. Birleşik yapıli adlandırmalarda bazen iki/üç farklı yabancı dil birleşirken, bazen iki/üç Türkçe sözcük birleşmiştir. Bazen ise bir yanı Türkçe bir yanı yabancı dil olan birleşik yapıli yer adları da tespit edilmiştir. Türkçe, Arapça ve Farsça dışında en fazla

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

adlandırma 14 adlandırırma ile Fransızca ve 8 adlandırma ile Rumcaya aittir. Bu durum bölgede eski dönemlerde Rumların yaşamış olmasıyla açıklanabilir. Lakin tüm bunlara rağmen bölgede Türkçe kökenli yer adının fazla olması, ilçedeki yerleşim yeri adlarının bir şekilde yabancı kelimelerden uzak kaldığını gösterir.

Sonuç olarak yer adları tesadüfen verilmeyen çok çeşitli ve renkli adlardır. Yer adlarının arka planında bazı sebepler vardır. Bu sebeplerin iyi araştırılması ve ortaya konması yer adının halkın yaşamının neresinde olduğunu da gösterir. Giresun ilinin tüm ilçelerini de kapsayan bir araştırmanın yapılması daha derli toplu malzemeler ortaya koyacaktır.

Espiye (Giresun) İlçesi Meskûn Yer Adları İndeksi

1 Nolu Sokak (2)	75. Yıl 8 Nolu Sok.	Arıdurak K.
15 Temmuz Demokrasi Cad.	75. Yıl Cad. (2)	Arpacık Sok.
18 Mart Sok.	Adabük Mah.	Arpagerişi Mev.
19 Eylül Cad.	Adem Yüksel Sok.	Aşkarlı 1 Nolu Sok.
19 Mayıs Cad.	Adil Sok.	Aşkarlı 2 Nolu Sok.
2 Nolu Sok. (2)	Adnan Menderes Bulv.	Avluca K.
23 Nisan Cad.	Ağaçlık Mah.	Avluca O.
3 Nolu Sok. (2)	Ağalıkmadeni Mah.	Ay Sok.
30 Ağustos Cad.	Akasya Sok.	Aydın Sok.
4 Nolu Küm. Ev.	Akkaş K. Bağ.	Aydınlık Sok.
4 Nolu Sok.	Akkaya K.	Badem Sok.
5 Nolu Sok.	Akşemsettin Cad.	Bahar Sok.
6 Nolu Sok.	Aktaş K. Bağ.	Bahçe Sok.
75. Yıl 1 Nolu Sok.	Alahattin Keykubat Blv.	Bahçecik K.
75. Yıl 2 Nolu Sok.	Alet Sok.	Bahçeli Evler Cad.
75. Yıl 3 Nolu Sok.	Almalık Mah.	Baladın Mev.
75. Yıl 4 Nolu Sok.	Alucra Sok.	Barbaros Hayrettin Cad.
75. Yıl 5 Nolu Sok.	Andoz K. Bağ.	Barış Sok.
75. Yıl 6 Nolu Sok.	Anıl Sok.	Basuk Yatağı O.
75. Yıl 7 Nolu Sok.	Aralıcak K.	Bayram Sok.

Serdar BULUT- Mustafa ORAL- Osman ALBAYRAK - Cihat BIÇAKCI

Bayrambey K.	Çam Yolu Küm. Ev.	Derman Sok.
Beceli Yanı Mah.	Çamburnu K. Bağ.	Dervişler Mev.
Belediye Cad.	Çamlık Sok.	Dikmen K.
Bilen Sok.	Çapanoğlu Sok.	Dimitri Gramı Mev.
Bilge Sok.	Çapkınlı Mev.	Direkbükü K.
Billur Sok.	Çapkınlı Okul Küm. Ev.	Dumlupınar Sok.
Binbaşı Hüseyin Avni Alp Cad.	Çay Sok.	Eflatun Sok.
Birlik Sok.	Çayır Sok.	Eğitim Sok.
Bocullu Y.	Çayırboğazı Y.	Elevli Mev.
Boduçgil Yanı Mev.	Çayırayla O.	Elmas Sok.
Bulvar Sok.	Çepni Çorağı Y.	Erdem Sok.
Buruntarla Mah.	Çepniköy K.	Eren Cad.
Bük Mev.	Çıkmaz Sok.	Ericek K.
Bükrüoğulları Küm. Ev.	Çımaklı Mev.	Ericek O.
Bülbül Sok.	Çınar Sok.	Ericek Çakılı Y.
Bülent Ecevit Cad.	Çınarlık Mev.	Ertuğrul Gazi Cad.
Cahit Sıtkı Tarancı Sok.	Çiçeklik Sok.	Esen Sok.
Camii Sok. (2)	Çiğdem Sok.	Esen Tepe Mah.
Canık Sok.	Çimen Sok.	Esen Tepe Çıkmazı Sok.
Cebeci Küm. Ev.	Çukur Y.	Esen Yol Sok.
Cevdet Sunay Cad.	Damla Sok.	Esen Yol Sok.
Ceviz Sok.	Dar Sok.	Eski Sok.
Cibril Mah.	Değirmen Sok.	Eşek Meydanı O.
Civek K. Bağ.	Değirmenağzı K.	Evliya Kıranı Mev.
Cumhuriyet Cad.	Demet Sok.	Fatih Bulv.
Çağla Sok.	Demir Mev.	Fatih Sok.
Çağlayan Sok.	Demircili K.	Fatih Sultan Mehmet Cad.
Çakıl Y.	Deniz Sok.	Fener Sok.
Çalkaya K.	Dere Bahçe Mev.	Feza Sok.
Çam Cad.	Dere Mahalle Mev.	Fındık Sok.
	Dere Sok.	

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Fidan Sok.	Hacıköy K.	Karaerik Mev.
Firmalibük Küm. Ev.	Hacıköy Yolu 1 Nolu Sok.	Karahasan Konağı Mah.
Gazi Mustafa Kemal Cad.	Hacıköy Yolu 2 Nolu Sok.	Karakaş Mev.
Gazi Şükrü Baladın Sok.	Hafız Hüseyin Özkul Sok.	Karamanlar Çıkmazı Küm. Ev.
Gebelli K.	Hamam Sok.	Karamanlar Sok.
Gedik Kıranı Küm. Ev.	Hırsızboynu Mah.	Karanfil Sok.
Gemici Sok.	Hilal Sok.	Karanlık Sok.
Geyikanağı O.	Hilmi Göçmez Sok.	Kasaba O.
Gezinli Mev.	Hurma Kırın K. Bağ.	Kaşdibi K.
Gök Sok.	Huzur Sok.	Kavulcuk Sok.
Göl Yanı Mev.	Hülya Sok.	Kayadüzü Mah.
Görkem Sok.	Hürriyet Cad.	Kazım Karabekir Sok.
Gül Sok.	İbrahim Şeyh K.	Keçi Gerişi Mev.
Gülburnu K.	İkizler Sok.	Keleşoğlu Cad.
Güllüklük Mah.	İlit O.	Kemal Şahan Cad.
Güllüsü Mev.	İnanç Sok.	Kervan Sok.
Gümüşdere K.	İnci Sok.	Keşmerli Küm. Ev.
Güner Sok.	İncirlik Sok.	Kıbrıs Cad.
Güneşli Sok.	İsmailoğlu Sok.	Kıdıl K. Bağ.
Güneyköy K.	İsmet İnönü Cad.	Kılıçarslan Sok.
Güngör Sok.	Kaan Sok.	Kırın Mev.
Günlük O.	Kaleboynu Mah.	Kırın Alt K. Bağ.
Gürcü Sok.	Kanarya Sok.	Kırın Üst K. Bağ.
Gürgen Sok.	Kanuni Cad.	Kırca Ahmetli Mev.
Güven Sok.	Kara Melik Mev.	Kırcak Y.
Güven O.	Karadere Cad.	Kırhüseyin Gıranı Mev.
Güzelyurt K.	Karadere Mev.	Kısa Sok.
Güzlek Cad.	Karadere Okul Mev.	Kısapür Y.
Hacı İsmail Toraman Cad.	Karadoğa O.	Kızılçay Mev.
Hacı Mahmutlu K.		Kızıldere K.

Serdar BULUT- Mustafa ORAL- Osman ALBAYRAK - Cihat BIÇAKCI

Kirazlık Cad.	Manolya Sok.	Orkide Sok.
Kooperatif Evleri Küm. Ev.	Maraşal Fevzi Çakmak Cad.	Orman Sok.
Kozköy Mah.	Martı Sok.	Ormanköy Küm. Ev.
Kreş Sok.	Mecnun Sok.	Ormanyolu O.
Kuşu Sok.	Mehmet Akif Ersoy Cad.	Osman Gazi Cad.
Kunduz K. Bağ.	Mehmetçik Sok.	Osman Kıran Mev.
Kurtbeli Mev.	Melikşah Sok.	Öksüzlü Mev.
Kurtbeli Y.	Menekşe Sok.	Öteköy Mah.
Kurtbeli Küm. Ev.	Merkez Mah.	Özgür Sok.
Kurtuluş Cad.	Mertek Sok.	Özkul Sok.
Kuru Sok.	Merve Sok.	Özoğulları Küm. Ev.
Kurugeriş K.	Meryemli Sok.	Palçık O.
Kuşurluğu O.	Meşe Pınarı Cad.	Palmiye Cad.
Kuz Bahçe Mah.	Mevlana Sok.	Papatya Sok.
Kuzey Sok.	Mevsim Sok.	Park Sok.
Küçük Sanayii Sitesi Küm. Ev.	Meydan Sok.	Pasaj Sok.
Küçük Sok.	Millet Cad.	Peyami Safa Sok.
Külcülü Mev.	Mimar Sinan Cad.	Pınar Sok.
Kürek Yeri Mev.	Molla Mevkii	Pirinç Sok.
Kürtünlü 1 Nolu Sok.	Mollalı Mev. (2)	Postane Sok.
Kürtünlü 2 Nolu Sok.	Mucuklu Küm. Ev.	Recepbüğü Küm. Ev.
Kürtünlü Gıranı Mev.	Muhtar Sok.	Rüzgarlı Sok.
Kürtünlü Mev.	Mücvir Alan K. Bağ.	Sahil Sok.
Ladufllu Mah.	Mümtaz Tepealan Cad.	Sakarya K.
Lale Sok.	Namık Kemal Cad.	Sanayi 1 Nolu Sok.
Leyla Sok.	Nazlı Sok.	Sanayi 2 Nolu Sok.
Liman K. Bağ.	Necip Fazıl Kısakürek Sok.	Sanayi 3 Nolu Sok.
Lise Sok.	Neşe Sok.	Sanayi 4 Nolu Sok.
Maden Sok.	Okul Çıkmazı Sok.	Sanayi 5 Nolu Sok.
Mamak Evyanı Mev.	Okul Sok.	Sanayii Sok.
		Sarnıç Mah.

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

Saz Geçidi Sok.	Şehit Özgün Özdemir Sok.	Ulu Sok.
Sazlık Sok.	Şehit Sezgin Burak Cantürk Cad.	Uluburun K. Bağ.
Seda Nur Sok.	Şehit Yakup Buruş Sok.	Uzun Sok.
Sedelekli K. Bağ.	Şeker Sok.	Vatan Cad.
Selvi Sok.	Taflancık K.	Yakut Sok.
Sema Sok.	Tahmazlar Mev.	Yalı Sok.
Serçe Sok.	Taşbaşı O.	Yanıklı Mev.
Seydiköy K.	Tekel Çıkmazı Sok.	Yashalan O.
Siteler Sok.	Temel Baki Yener Sok.	Yavuz Sultan Selim Cad.
Soğukpınar Bld.	Tepeçubuk K. Bağ.	Yeni K. Bağ.
Son Sok.	Terminal Sok.	Yeni Sok.
Soner Karaman Cad.	Tevfik Fikret Cad.	Yeniköy K.
Söğüt Sok.	Tikence K.	Yeni yol Cad.
Susuz Sok.	Topal Osman Ağa Cad.	Yeşilköy K.
Süleyman Demirel Cad.	Topallı Mev.	Yeşilyurt K.
Sünbül Sok.	Toramanlar Sok.	Yeşim Sok.
Şahan Sok.	Transit Sok.	Yıldırım Beyazıt Cad.
Şahinler Sok.	Tuna Sok.	Yıldırım Sok.
Şahinyuva K.	Tunahan Cad.	Yıldız Sok.
Şalcı Mah.	Turanlı Mev.	Yıldızlar Mev.
Şehit Ahmet Keskin Cad.	Turna Sok.	Yılmazlar Sok.
Şehit Barış Ayaz Sok.	Turunçönü K. Bağ.	Yosun Sok.
Şehit Ferhat Çopur Sok.	Tuygun Mah.	Yunus Emre Sok.
Şehit İsmail Tös Cad.	Ufuk Sok.	Yurt Sok.
Şehit Ömer Bayrak Sok.	Uğurlu Sok.	Yükseliş Sok.
Şehit Ömer Halisdemir Cad.		Zambak Sok.
		Zümrüt Sok.

KISALTMALAR VE KAYNAKÇA

Dil Kısaltmaları

Ar.	Arapça
Bsz.	Belirsiz
ET.	Eski Türkçe
Far.	Farsça
Fr.	Fransızca
İbr.	İbranice
İsp.	İspanyolca
İt.	İtalyanca
Moğ.	Moğolca
Rum.	Rumca
Tr.	Türkçe
Yun.	Yunanca

Mülki Terim Kısaltmaları

Cad.	Cadde
K. Bağ.	Köy Bağlısı
K.	Köy
Küm. Ev.	Küme Evler
Mah.	Mahalle
Mev.	Mevkii
O.	Oba
Sok.	Sokak
Y.	Yayla

Kaynak Adları

Açikel, Ali (2003). Artukabad Kazası Yer Adları (1455-1600). *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 2, s. 181-202.

Akar, Ali (2006). Renge Bağlı Yer Adlandırmalarında Muğla Örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.20, 2006/1, s. 51-63.

Aksan, Doğan (1974). Anadolu Yer Adları Üzerine En Yeni Araştırmalar. *TDAY Belleten 1973-1974*. s. 185-193.

Albayrak, Osman (2011). *Ordu Adının Resmi Kaynaklardaki Yer Adları Üzerine İncelemeler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu: Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Albayrak, Recep (2004). *Toponim Teknikleri ve Kafkasya-Borçalı Yer Adları*. Ankara: Berikan Yayınevi.

Başkan, Özcan (1970). Türkiye Yer Adları Üzerine Bir Deneme. *TDAY Belleten*, s. 237-251.

Eren, Hasan (2010). *Yer Adlarımızın Dili*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülensoy, Tuncer (1995). *Türkçe Yer Adları Kılavuzu*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülensoy, Tuncer (2011). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*. Cilt: 1-2, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İçişleri Bakanlığı (1946). *Türkiye'de Meskûn Yerler Kılavuzu*. Cilt 1-2, Ankara: İçişleri Bakanlığı Yayınları.

İçişleri Bakanlığı (1968). *Köylerimiz (1 Mart 1968 Tarihine Kadar)*. Ankara: İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü Yayınları.

İsayev, D. (1977). *Cer-suu Atarının Sırı*. Frunze: Mektep.

Kara, Mehmet Akif (2016). Toplumsal Dayanışma Kavramı Temelinde İmece Kültürü: Tirebolu-Doğankent Yöresi Örneği. *Jass Studies Dergisi-The Journal of Academic Social Sciences Studies*, Number 53, Winter II 2016, p. 377-386.

Kaya, Mevlüt (2007). *Bir Çepni Köyü Tarihi ve Kültürü*. Samsun: Yüksel Ofset Matbaacılık.

Kaya, Mevlüt (2015). Giresun Kırsalındaki Bazı Yer Adlarının Tarihi ve Kültürel Kökenleri. *UKHAD-Uluslararası Karadeniz Havzası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Yıl:1, Sayı:2, Haziran, s.181-237.

Kaya, Mevlüt (2016). Giresun'un Espiye İlçesine Bağlı Çepni Köyü'nün Admenşesine Genel Bir Bakış. *UKHAD-Uluslararası Karadeniz Havzası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Yıl:2, Sayı:5, Haziran, s.19-31.

Kurgun, Levent (2002). *Denizli İli Yer Adları*. 2 Cilt, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Doktora Tezi.

Memmedov, Nadir (1993). *Azerbaycan'ın Yer Adları (Oronimiya)*. Bakı.

Özmenli, Mehmet (2016). Ortaçağ'da Doğu Karadeniz'de Oğuz ve Kıpçak Yerleşimi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Nisan, 20 (2), s.515-526.

Sakaoğlu, Saim (2001). *Türk Ad Bilimi I Giriş*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Sümer, Faruk (1980). *Oğuzlar*. İstanbul: Ana Yayınları.

Şahin, İbrahim (2007). Türkçe Yeradlarının Yapısı Üzerine. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, S. 32, s. 1-14.

Şahin, İbrahim (2015). Türkiye Yeradbiliminde Leksik-Semantik Sınıflandırma Meselesi. *Avrasya Terim Dergisi*, 3 (1), s. 10-21.

Şenel, M. ve Yavuz, S. (2013). Yer Adları (Toponim) Terimleri Sözlüğü. *Turkish Studies*, Volume 8/8, Summer, p. 2239-2254.

Şenel, Mustafa (2013). *Elazığ İli Yer Adları Üzerine Bir İnceleme*. Elazığ: Manas Yayıncılık.

Tekin, F. ve Cantürk, S. (2017). Giresun İli Merkez Yer Adları Üzerine Bir İnceleme. *Jass Studies Dergisi-The Journal of Academic Social Sciences Studies*, Number 60, Autumn II 2017, p. 97-120.

Tekin, F. ve Cantürk, S. (2018). *Giresun ve Yöresi Ağız Sözlüğü*, İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.

Telli, Burak (2018). Yer Adları Üzerine Bir Değerlendirme: Adıyaman İli Gölbaşı İlçesi Örneği. *Turkish Studies*, Volume 13/12, Spring, p. 507-526.

Giresun İli Espiye İlçesi Meskûn Yer Adları Üzerine Bir İnceleme

TS: Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tunçel, Harun (2000). Türkiye’de İsmi Değiştirilen Köyler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:10, Sayı:2, s. 23-34.

Türk Dil Kurumu (2009a). *Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*. Cilt: I-VI, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2009b). *Tarama Sözlüğü*. Cilt:I-VIII, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

<https://giresunespiye.tr.gg/Espiye-h-nin-Tarihi.htm>